

**ОЦЕНКА НА РИСКА И ПРОГРАМА ЗА
МИНИМИЗИРАНЕ НА РИСКА ЗА ЗДРАВЕТО
И БЕЗОПАСНОСТТА НА РАБОТЕЩИТЕ В
УСЛОВИЯТА НА ОПАСНОСТ ОТ ЗАРАЗА ОТ
НОВ БИОЛОГИЧЕН АГЕНТ КОРОНАВИРУС
SARS-COV-2, ПРИЧИНЯВАЩ ЗАБОЛЯВАНЕ
COVID-19**

ОУ „ВАСИЛ АПРИЛОВ“

гр. ВАРНА

Март 2020 г.

I. Основания за извършване на оценката

Настоящата оценка на риска идентифицира опасности, свързани с нов биологичен агент, причиняващ заболяване COVID-19 и се извършва на основание чл. 11, ал. 1, т. 1 от Наредба № 5/1999 г. за реда, начина и периодичността на извършване на оценка на риска.

„Биологични агенти“ са микроорганизми, вкл. онези, които са генетично модифицирани, клетъчни култури и човешки ендопаразити, които могат да провокират инфекция, алергия или токсичност.

II. Обща характеристика

SARS-CoV-2 е вирус от семейството на коронавирусите, който причинява тежък остър респираторен синдром. Заболяването, свързано с него, се нарича COVID-19.

Според известните към момента данни предаването на вируса става главно чрез дихателни капчици, когато хората кихат, кашлят или издишват.

Инкубационният период за COVID-19 (т.е. времето между излагане на вируса и появата на симптомите) понастоящем се изчислява между 2 и 14 дни.

На този етап е известно, че вирусът може да се предаде, когато заразните лица проявят грипоподобни симптоми. Все още обаче няма достатъчно данни дали леките или асимптоматични случаи могат да предават вируса.

Близък контакт се определя като:

- съжителство в едно домакинство с пациент с COVID-19;
- директен физически контакт с пациент с COVID-19 (напр. ръкостискане);
- директен незащитен контакт с инфекциозни секрети на пациент с COVID-19 (напр. при опръскване при кихане, допир до използвани от пациента кърпички с голи ръце);
- директен (лице в лице) контакт с пациент с COVID-19 на разстояние до 2 метра и продължителност над 15 мин.;
- престой в затворено помещение (напр. класна стая, болнична стая, стая за срещи и др.) с пациент с COVID-19 за ≥ 15 мин. и на разстояние минимум 2 метра;
- лице, полагащо директни грижи за пациент с COVID-19, без препоръчаните лични предпазни средства, или с евентуално нарушена цялост на личните предпазни средства;
- пътуване в самолет в близост до лице с COVID-19 (до две места във всички посоки), придружител при пътуване или лица, полагащи грижи, членове на екипажа, обслужващи дадения сектор, където седи заболялия (ако тежестта на симптомите при заболялия или негово преместване/движение сочи за по-голяма експозиция за близък контакт, може да се определят и други или всички пътници в самолета).

Коронавирусите са класифицирани в Приложение № 1 към чл. 3, ал. 2 на Наредба № 4 от 14.10.2002 г. за защита на работещите от рискове, свързани с експозиция на биологични агенти при работа в група 2.

Трябва, обаче, да се има предвид, че SARS-CoV-2 е от групата на коронаворусите, но изцяло нов тип и към момента показва характеристиките на биологичен агент група 4, а именно:

"Биологични агенти, които причиняват тежки заболявания у хората и представляват сериозна опасност за работещите, съществува висок риск за разпространяване на заболяването в обществото и обикновено няма ефективна профилактика или средства за лечение."

III. Анализ на риска

Към момента на изготвяне на оценката на риска Европейският център за превенция и контрол на заболяванията отчита следния риск от разпространение и последици (Daily Risk Assessment 13 март 2020 г. –

<https://www.ecdc.europa.eu/en/current-risk-assessment-novel-coronavirus-situation>):

- **Рискът от тежко заболяване, свързано с инфекция с COVID-19** за хора от ЕС/ЕИП и Обединеното кралство, понастоящем **се счита за умерен** за общото население и **висок** за възрастните хора и хората с хронични заболявания.

- Освен това **рискът от по-леко заболяване и последващото въздействие** върху социалната и свързаната с работата дейност **се счита за висок**.

- **Рискът от поява на междуобщностно предаване** на COVID-19 в ЕС/ЕИП и Великобритания понастоящем се счита за **много висок**.

- **Рискът от широко разпространено предаване** на COVID-19 от националната общност в ЕС / ЕИП и Великобритания през следващите седмици е **висок**.

- Рискът, свързан с предаването на COVID-19 в здравните и социалните институции с голям брой уязвимо население, се счита за **висок**.

- Рискът за хора от ЕС/ЕИП, пътуващи/пребиваващи в географски зони с предполагаемо разпространение в общността е **много висок**.

Освен това се посочва, че е от съществено значение да се въведат мерки за забавяне на разпространението на вируса сред населението.

Със Заповед РД-07-1-124 от 13.03.2020 г. на Министъра на здравеопазването бе наредено всички работодатели в зависимост от спецификата и възможностите на съответната трудова дейност да въведат дистанционна форма на работа за служителите си.

Когато това е невъзможно, работодателите организират провеждането на засилени противоепидемични мерки в работните помещения.

Имайки предвид посоченото, рискът за работещите от заразяване с COVID-19 и разпространение се определя като **висок**, изискващ прилагането на незабавни мерки.

IV. Програма за минимизиране на риска

№	Организационни и технически мерки	Срок	Отговорник
1.	<p>Информирание на работещите за риска и прилаганите мерки за защита в предприятието, включително чрез провеждане на извънреден инструктаж. Провеждането на инструктажи да се извършва като работниците влизат на малки групи и седат на разстояние 2 м един от друг. При провеждането на инструктажа да се информират работещите и за:</p> <ul style="list-style-type: none"> - хигиенни изисквания; - правото им за ползване на отпуск по болест и болничен след пътуване в чужбина; - фирмената политика относно използването на платен и неплатени отпуск; - за действия при симптоми, наподобяващи COVID-19 – който има дори лека настинка или температура, е препоръчително да си остане у дома. Това важи и за хора, които са взели обикновени медикаменти като парацетамол/ацетаминофен, ибупрофен или аспирин, които могат да прикрият симптомите на заразата; - да не използват чужди телефони, бюра, работни инструменти, когато е възможно; - процедури, които следва да се прилагат в случай на лице със симптоми или контакт с лице, за което е установено, че е вирусоносител; - други. 	Незабавно	Лице, провеждащо инструктажите
2.	Преминаване към дистанционна работа	Според възможностите	Работодател
3.	Въвеждане на гъвкаво работно време.	Според възможностите	Работодател

4.	Идентифициране на лицата, изложени на по-висок риск от сериозно заболяване (например диабет, сърдечни и белодробни заболявания, напреднала възраст). Разглеждане на възможностите за работа от дома на тези лица или ползване на платен отпуск.	В спешен порядък	Работодател, ОБЗР
5.	Наблюдение на влизащите лица за симптоми и недопускане на служители с прояви на остри заразни заболявания, включително измерване на телесна температура.	До отмяна на извънредното положение	ОБЗР
6.	Осигуряване на повече входове/изходи за влизане и излизане.	Според възможностите	Работодател
7.	Осигуряване на дезинфектанти на входовете.	Незабавно	Работодател
8.	Осигуряване на лични предпазни средства за работещите, ангажирани с пропускателния режим – маска, ръкавици, дезинфектанти.	Незабавно	Работодател
9.	Да се определи ред за почистване и дезинфекциране на работните места и санитарните възли. Например: дезинфекция минимум 3 пъти на ден, при голям брой хора и по-честа. На обекти, чиято дейност е свързана с посещения от външни лица, например хранителни магазини – се препоръчва регулиране потока от хора, спазване на дистанция между клиентите, честа дезинфекция на често използвани повърхности от клиент и служител.	Незабавно	Работодател
10.	Предвид необходимостта от чести дезинфекции и проветряване на работното помещение да се изготви заповед с регламентирани паузи на работния процес, в които да се извършват тези действия. Контрол за изпълнение на заповедта.	Незабавно	Работодател
11.	Почивките през работното време по възможност да се провеждат на работното място, да се избягват големи струпвания	До отмяна на извънредното положение	Работещи

	на хора на местата за пушене, фирмени столове и кафенета.		
12.	<p>Забрана за пътуване и командировки в страната.</p> <p>ИЛИ</p> <p>При пътувания в страната да се осигури:</p> <ul style="list-style-type: none"> - инструктаж на командированите лица за обстановката в мястото, на което отиват; - да си осигурят дезинфектанти; - да се използва служебен транспорт. 	До отмяна на извънредното положение	Работодател
13.	Пълна забрана за пътуване и командировки в чужбина.	До отмяна на извънредното положение	Работодател
14.	<p>Създаване на ред за информиране на всички работещи в случай на заболяло лице, с което те са били в контакт.</p> <p>Например; уведомяване по телефон, мейл и други дистанционни средства.</p> <p>Определяне на отговорните лица, начина на проследимост, за да не се пропусне някой и изискване на обратна връзка от уведомените лица.</p>	Незабавно	Работодател
15.	<p>Насърчаване на хигиената на ръцете и добра респираторна хигиена на работното място:</p> <ul style="list-style-type: none"> - поставяне на диспенсъри с дезинфектант за ръце на видни места из работното място и на места; - осигуряване на достатъчно количество дезинфектант, сапун, кърпи за еднократна употреба и следене за наличности по работни места. - поставяне на постери, които насърчават миенето на ръцете и които да напомнят да се киха и кашля в лакътя или в кърпичка, която след това да бъде веднага изхвърлена на видни места; - осигуряване на медицински маски, които да бъдат използвани от тези, които 	В спешен порядък	ОБЗР

	започнат да чувстват симптоми като кашлица или кихане, докато са на работа; - извънреден инструктаж за поддържане на лична хигиена.		
16.	Осигуряване на ЛПС за дихателна защита и ръкавици за еднократна употреба за лицата, чиито контакти с потенциални вирусоносители не могат да бъдат ограничени. Информирание на работещите за правилният начин на използване на лични предпазни средства.	Незабавно	Работодател, ОБЗР
17.	Проследяване на официалната информация и препоръки на здравните власти, своевременно информиране на работещите и реакция при необходимост.	До отмяна на извънредното положение	ОБЗР
18.	При осигурен служебен транспорт да се извършва: - почистване и дезинфекция на превозните средства; - превозване на по-малки групи работещи (един човек на две седалки); - използване на дезинфектанти при влизане в транспортното средство; - осигуряване на дистанция между водача и пътниците; - осигуряване на ЛПС за водача;	До отмяна на извънредното положение	Водачи на МПС, Работещи
19.	Да се ограничат посещения в други институции – държавни и частни (НАП, НОИ, банки и др.), като се използват възможностите за електронни услуги от институциите.	До отмяна на извънредното положение	Работещи
20.	Фирмени оперативки и работни срещи да се провеждат чрез теле- или видеовръзка. ИЛИ При провеждане на фирмени оперативки и работни срещи да си осигури: - ограничаване на минимум на броя на участниците в срещата или използване на по-голямо помещение, за да бъдат подредени така, че да са на разстояние	До отмяна на извънредното положение	Работещи

	<p>поне един метър;</p> <ul style="list-style-type: none"> - дезинфекциране на помещението преди и след оперативката; - проветряване възможно най-често. 		
21.	<p>Забрана за влизането на външни лица (доставчици, куриери и др.) без изрична необходимост:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вземане и оставяне на пратките при входа; - забрана за влизането на близки и роднини с цел изчакване или посещение; - отмяна на събития с външни лица. <p>ИЛИ</p> <p>При невъзможност за забрана да се осигури:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наблюдение на влизащите лица за симптоми и недопускане на външни лица с прояви на остри заразни заболявания; - поставяне на входа на диспенсър с дезинфектант и възможност за използване на кърпички за еднократна употреба от външните лица; - забрана на достъпа на външни лица в хранителните обекти на територията на фирмата. 	До отмяна на извънредното положение	Работодател
22.	<p>Работни срещи с контрагенти, доставчици, бизнес партньори и др. да се извършват чрез теле- и видеовръзка.</p> <p>ИЛИ</p> <p>При необходимост от провеждане на такива на територията на предприятието да се осигури:</p> <ul style="list-style-type: none"> - предварителна връзка с участниците с уведомяване, че ако имат някакви симптоми или се чувстват неразположение, те не трябва да присъстват. - събиране на информация от всички участници с данни за контакт: мобилен телефонен номер, имейл и адрес, където пребивават. Информирание, че техните данни ще бъдат споделени само с местните органи за обществено здраве, 	До отмяна на извънредното положение	Работещи

	<p>ако някой участник се разболеет от подозирано инфекциозно заболяване. Ако те не се съгласят на това, не могат да присъстват на срещата.</p> <ul style="list-style-type: none"> - насърчаване на миенето на ръцете или употребата на дезинфектант от всички участници в срещата преди нея и след пауза, ако е с по-голяма продължителност. 		
23.	<p>При пряка работа с клиенти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - оптимизиране на пропускателния режим с обособяване на самостоятелни потоци за служителите на администрацията и за външни посетители; - намаляване на струпването на клиенти пред работещия; - пропускане един по един, под контрол на определено за целта лице. - осигуряване на достатъчен брой служители в централите за административно обслужване с оглед недопускане на струпване на чакащи клиенти. - при наличие на чакащи клиенти да се спазва минимална дистанция 1,5-2 метра между посетителите. - поставяне на физическа преграда между клиента и работещия (прозрачна стъклена/пластмасова преграда за защита от пръски); - увеличаване на физическото разстояние между работещия и клиента. - ограничаване на броя лица, които изчакват в салона. - осигуряване на служителите, чиито служебни задължения налагат контакти с външни посетител, на защитна маска. Същата задължително да се използва от служителите и да се сменя на всеки два часа. - осигуряване на служителите на препарати за дезинфекция на ръце. <p>Инструктиране на служителите периодично да обработват ръцете си.</p>	До отмяна на извънредното положение	Работодател, Работещи

24.	При извършване на дейности по домове на клиенти: Предварително информиране относно наличие на болни лица в домакинството. При наличие на болни, отлагане на дейността по възможност. При невъзможност – осигуряване на филтрираща маска FFP2 или FFP3. Осигуряване на лични предпазни средства – ръкавици и медицинска маска.	До отмяна на извънредното положение	Работещи, ОБЗР
25.	Осигуряване на дезинфектанти и измиващи препарати, кърпи за еднократна употреба.	До отмяна на извънредното положение	
26.	Осигуряване на подходящи лични предпазни средства, като маски за защита на горните дихателни пътища, при необходимост - защитни ръкавици, и др.	До отмяна на извънредното положение	Работодател
27.	Осигуряване на специални контейнери за съхранение на използваните личните предпазни средства и използваните хигиенни материали и найлонови торби за отпадъци в кошчетата с цел избягване на директен контакт с отпадъка на почистващия персонал.	До отмяна на извънредното положение	Работодател

V. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ В СЛУЧАЙ, ЧЕ НА РАБОТНОТО МЯСТО Е ИМАЛО ЧОВЕК, ЗА КОЙТО СЕ ПОДОЗИРА ИЛИ Е ПОТВЪРДЕН ЗА COVID 19

За изготвяне на плана са използвани препоръките на EU-OSHA:
https://oshwiki.eu/wiki/COVID-19:_guidance_for_the_workplace

Общи мерки

1. Разглеждане на възможността за определяне на тоалетно/санитарно помещение за използване, в случай, че се появи лице със симптоми.
2. Осигуряване на стая или зона, където лицето може да бъде изолирано зад затворена врата, например офис на персонала. По възможност стаята/зоната да имат отворен прозорец за проветряване.
3. Осигуряване на кърпички за еднократна употреба и дезинфектант с помещението за изолиране.
4. Осигуряване на найлонови торбички за поставяне на използвани кърпички.
5. Осигуряване на сензорен кош с безконтактно отваряне/затваряне и найлонови торби за коша.
6. Ограничаване на достъпа на външни лица до помещението/зоната.

Ситуация 1:

Работещ или външно лице се разболее на работното място и се предполага, че е бил експониран на COVID-19.

Действия:

1. Направете справка с критериите за възможна експозиция на COVID-19, за да идентифицирате тези, които може да са били изложени.

2. Ако някой се почувства зле на работното място и има причина да се подозира, че може да е влязъл в контакт с COVID-19 (напр. пътувал до Китай или други засегнати страни), неразположеният човек трябва да бъде изведен в зона, която е най-малко 2 метра далеч от други хора.

3. Лицето се изолира в стая или зона със затворена врата. По възможност стаята/зоната да имат отваряем прозорец за проветряване.

4. Лицето, което се разболява, трябва да използва мобилния си телефон, за да се обади на личния си лекар. Ако става въпрос за спешен случай (ако е сериозно болен - със сериозен респираторен проблем, или животът му е застрашен), тогава се извършва обаждане на телефон 112, обяснява се ситуацията, дава се наличната информация, например от коя държава са се върнал през последните 14 дни и се посочват текущите симптоми.

5. Докато се чака съвет от определената служба за обществено здраве или спешна помощ, засегнатото лице трябва да остане най-малко на два метра от други хора.

6. Лицето трябва да избягва да докосва хора, повърхности и предмети и трябва да покрива устата и носа си с кърпичка за еднократна употреба, когато кашля или киха. След това кърпичката трябва да се постави в торбичка и след това да се изхвърли в кошчето. Ако няма налични кърпички, лицето трябва да кашля и киха в кривата на лакътя.

7. Ако лицето трябва да отиде до тоалетна, докато се чака медицинската помощ, трябва да се използва отделна баня, ако има такава.

Ситуация 2:

Работещ или външно лице с подозрение за COVID-19 скоро е бил на работното място

Действия:

1. Управляващият екип на фирмата трябва да се свърже с РЗИ, за да обсъди случая, да идентифицира хората, които са били в контакт с лицето и да получи съвети относно всички действия или предпазни мерки, които трябва да бъдат предприети.

2. РЗИ ще може да осъществи директен контакт със засегнатото лице, за да препоръчат изолиране и идентифициране на други лица, както и ще имат връзка с всички лица, с които са се свързали, за да им предоставят подходящи съвети.

3. Ако служителят потвърди, че има COVID-19, работещите се информират за възможното им излагане на COVID-19 на работното място, като се запазва поверителност относно лицето.

4. На служителите, изложени на колега с потвърден COVID-19, се дават инструкции какво да правят.

5. Извършване на дезинфекция на общите зони като офиси, производствени помещения и тоалетни съгласно "Временни насоки за почистване в обекти в контакт с 2019-nCoV, различни от лечебни заведения" на Европейския център за превенция и контрол на заболяванията.

Ситуация 3:

Работещ е имал контакт с потвърден случай на COVID-19.

Действия:

1. Да се потърси информация за:

- всеки служител, който е бил в близък контакт – лице в лице или чрез докосване;
- всеки, който е разговарял със колегата си за определен период от време, докато служителят е бил симптоматичен;
- всеки, който е почиствал някакви телесни течности;
- близки приятели на служителя или работни групи;
- всеки служител, живеещ в домакинството на служителя.

2. Тези, които са имали близък контакт, се изолират у дома за 14 дни от последния път, когато са имали контакт с потвърдения случай да бъдат наблюдавани от общопрактикуващия лекар.

3. Работещите, които по време на изолацията в рамките на 14-дневния си период на наблюдение се почувстват зле и дадат положителен резултат за COVID-19, стават потвърден случай и се действа от точка 1.

4. Работещите, които не са имали близък контакт с първоначалния потвърден случай, не е необходимо да предприемат други предпазни мерки, освен да наблюдават здравето си за грипоподобни симптоми и могат да продължат да работят.

5. Потвърден случай на COVID-19 на работното място ще предизвика безпокойство у работещите, а някои от тях могат да бъдат стресирани. Ясната комуникация е важна, както и насочването на работещите към надеждни източници на информация за COVID-19. Мениджърите трябва да бъдат подкрепящи и разбиращи и доколкото е възможно гъвкави по отношение на работните отговорности.

6. Извършване на дезинфекция на общите зони като офиси, производствени помещения и тоалетни съгласно "Временни насоки за почистване в обекти в контакт с 2019-nCoV, различни от лечебни заведения" на Европейския център за превенция и контрол на заболяванията.

7. Зони, през които индивидът е преминавал и/или е прекарвал минимално време като коридори, и които не са видимо замърсени с телесни течности, не е необходимо да бъдат специално почистени и дезинфекцирани.

УТВЪРДИЛ:

ДИРЕКТОР:.....